

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตลาดสด เป็นสถานที่พบปะชุมนุมซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่สำคัญของคนไทยมาตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่แล้วสินค้าที่วางจำหน่ายในตลาดสดจะเป็นสินค้าประเภทอาหาร โดยเฉพาะอาหารสด ทั้งเนื้อสัตว์ อาหารทะเล ผักสด และผลไม้ นอกจากนี้ ปัจจุบันยังมีการขายอาหารปรุงสำเร็จในตลาดกันมากขึ้น เมืองและตลาดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดโดยตลาดถือเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในโครงสร้างของเมือง เมื่อเมืองมีการพัฒนา จึงทำให้จำนวนและรูปแบบของตลาดสด มีการพัฒนาตามในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคและสินค้าอุปโภคบริโภคที่ครบครัน เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาในรูปแบบนี้เป็นการรับเอาอิทธิพลจากร้านค้าในต่างประเทศ และมีพัฒนาการมาจากตลาดสด เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการซื้อสินค้าในรูปแบบใหม่ขึ้น คือ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และไฮเปอร์มาร์เก็ตก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้ใช้บริการที่จะได้ใช้สินค้าและบริการที่มีราคาถูกและมีคุณภาพดี แต่ก็ส่งผลกระทบต่อทางด้านลบแก่ธุรกิจการค้าและบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจการค้าปลีกขนาดเล็ก หรือร้านขายชำ หรือที่เรียกว่า “ร้านโชห่วย” และยังส่งผลกระทบต่อตลาดสดดั้งเดิมของไทยด้วย โดยปัจจุบันจะมีการลดลงจากเดิมของยอดขายและยังมีการล้มเลิกของกิจการค้าปลีกอีกจำนวนหนึ่งด้วย (วิไลรัตน์ เสียมภักดี, 2544)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของธุรกิจการค้า และการบริการของภาคเหนือตอนบนซึ่งมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และเมื่อมีการเปิดการค้าเสรี จึงมีการลงทุนของนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศในจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก สิ่งที่เห็นได้ชัดอย่างหนึ่งคือ การขยายตัวของธุรกิจค้าปลีกข้ามชาติขนาดใหญ่หรือไฮเปอร์มาร์เก็ต (Hyper mart) ที่เข้ามาแข่งขันกับการธุรกิจค้าปลีกของไทยในเขตตัวเมืองเชียงใหม่มากขึ้น ในด้านการพัฒนาการค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค เกี่ยวกับการใช้จ่ายซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ซึ่งจากเดิมเป็นการซื้อจากร้านค้าขายของชำหรือในตลาดสดทั่วไป เปลี่ยนเป็นการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในซูเปอร์มาร์เก็ตในห้างสรรพสินค้าและไฮเปอร์มาร์เก็ต เนื่องจากความหลากหลายของสินค้าและความสะดวกได้เป็นแรงผลักดันให้ผู้ใช้บริการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซื้อสินค้าได้อย่างรวดเร็ว แต่มี

ตลาดค้าปลีกประเภทหนึ่ง ที่สามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่หายไปจากวิถีชีวิตของคนไทยทั้ง
คนรุ่นใหม่และคนรุ่นเก่าคือ ตลาดค้าปลีกอาหารสดที่กระจายอยู่ทั่วประเทศสาบถนนครเชียงใหม่

ตารางที่ 1.1 รายชื่อตลาดสดและที่ตั้งในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ชื่อตลาด	ที่ตั้งตลาด	ลักษณะตลาด
ตลาดต้นลำไย	ถนนวิชนานนท์	ค้าปลีก
ตลาดวโรรส	12-14 วิชนานนท์ ต.ช้างม่อย	ค้าปลีก
ตลาดเทศบาล	ถนนไพบรมณีย์ ต.ช้างม่อย	ค้าปลีก
ตลาดเมืองใหม่	46 เมืองสมุทร ต.ช้างม่อย	ค้าปลีก, ค้าส่ง
ตลาดเมืองสมุทร	32 ช้างม่อย ต.ช้างม่อย	ค้าปลีก*
ตลาดชาวเหนือ	3 ช้างม่อยเก่า ต.ช้างม่อย	ค้าปลีก*
ตลาดสมเพชร	183 มูลเมือง ต.ศรีภูมิ	ค้าปลีก
ตลาดมิ่งเมือง	163 มูลเมือง ต.ช้างม่อย	ค้าปลีก
ตลาดบริบูรณ์	24/13 โชนา ต.ช้างเผือก	ค้าปลีก
ตลาดคำเที่ยง	ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์	ค้าปลีก
ตลาดบ้านท่อ	ถนนป่าตัน ต.ป่าตัน	ค้าปลีก
ตลาดช่วงสิงห์	255 โชนา ต.ช้างเผือก	ค้าปลีก
ตลาดศิริวัฒนา	193 โชนา ต.ช้างเผือก	ค้าปลีก
ตลาดช้างเผือก	232 โชนา ต.ช้างเผือก	ค้าปลีก
ตลาดประตูเชียงใหม่	ถนนพระปกเกล้า	ค้าปลีก
ตลาดบำรุงบุรี	59 บำรุงศรี ต.พระสิงห์	ค้าปลีก
ตลาดต้นพยอม	99/99 สุเทพ ต.สุเทพ	ค้าปลีก
ตลาดอนุสาร	ถนนช้างกลาง	ค้าปลีก
ตลาดทิพยเนตร	41 ทิพยเนตร ต.หายยา	ค้าปลีก
ตลาดประตูก้อม	ถนนสุริวงส์ ต.หายยา	ค้าปลีก
ตลาดสันป่าข่อย	149 ท่าสะอาด ต.วัดเกต	ค้าปลีก
ตลาดทองคำ	249/1 กองทราย ต.วัดเกต	ค้าปลีก
ตลาดหนองหอย	455 ลำพูน ต.วัดเกต	ค้าปลีก
ตลาดโพธิ์ทอง	199/8 ม.3 ต.ท่าศาลา	ค้าปลีก

ที่มา : เทศบาลนครเชียงใหม่. งานสุขภาพิบาลและอนามัย (2548)

หมายเหตุ : * มีลักษณะการค้าส่งตามการศึกษาของวิไลรัตน์ เสียมภักดี (2544)

ตลาดเมืองใหม่ ถือเป็นตลาดอาหารสดค้าส่งที่ใหญ่ที่สุดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (วิไลรัตน์ เลี่ยมภักดี, 2544) จึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาว่าทำไมจึงมีตลาดสดลักษณะนี้อยู่ในปัจจุบัน ทำไมผู้ผลิตสินค้าถึงไม่กระจายส่งสินค้าไปยังตลาดสดค้าปลีกอื่นๆ โดยตรง ผู้ศึกษาต้องการทราบว่าตลาดในลักษณะนี้มีความสำคัญอย่างไร มีโครงสร้างเป็นอย่างไร ปัจจัยอะไรที่สนับสนุนให้ตลาดค้าส่งนี้ดำรงอยู่ได้ และการขยายตัวของไฮเปอร์มาร์ท หรือซูเปอร์มาร์เก็ตในห้างสรรพสินค้ามีผลกระทบต่อตลาดค้าส่งอาหารสดหรือไม่ อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างของตลาดค้าส่งผักสดและผลไม้ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้แก่ การศึกษาแหล่งที่มาของสินค้า มูลค่าการซื้อขายของสินค้าแต่ละประเภทและประเภทของลูกค้าในตลาดค้าส่งรวมถึงระดับของการแข่งขันของตลาด
- 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของผู้ค้าในตลาด

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1) ทราบถึงแหล่งที่มาของสินค้า มูลค่าการซื้อขายของสินค้าแต่ละประเภทและประเภทของลูกค้า รวมถึงทราบระดับของการแข่งขันของตลาด
- 2) ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของผู้ค้าในตลาดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตลาดสดค้าส่ง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
- 3) เทศบาลได้ทราบถึงปัญหาของตลาดและแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างตลาด
- 4) ผู้บริโภคที่มาใช้จ่ายในตลาดได้ทราบถึงปัญหาของตลาด และแนวทางให้ความร่วมมือเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นในตลาด
- 5) ตำรวจจราจรได้ทราบถึงปัญหาการจราจรและแนวทางในการแก้ไขปัญหาบริเวณตลาด

1.4 นิยามศัพท์

ตลาดค้าส่งผักสดและผลไม้ หมายถึงตลาดค้าส่งผักสดและผลไม้ตลาดเมืองใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ขาย หมายถึงพ่อค้าและแม่ค้าที่ขายส่งผักสดและผลไม้ที่อยู่ในบริเวณตลาดเมืองใหม่

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 พื้นที่ศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดพื้นที่ทำการศึกษาในบริเวณตลาดเมืองใหม่ ในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่

1.5.2 ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงโครงสร้างของตลาดสด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนิน ธุรกิจของกลุ่มเป้าหมายคือ พ่อค้า แม่ค้าที่ขายส่งผักสดและผลไม้ ในตลาดเมืองใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved